

MAGYAR KURIR

Indült Bétsből, Pénteken December' 6-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Az *Anglus* levelek néhány napoktól fogva mind csak a' *Londoni, Spa-Fieldi* híres népgyűlésnek leírásával mulattatják olvasóikat. Egy újabb levélben, a' melly Nov. 15 dikén indult *Londonból*, így festile ezt a' garáználkodó gyűlést: —

„Tegnap *Londonnak* égygyik legnépesebb utzáján sétálván (így szoll a' tudósító) látom, hogy némely le's fel járó emberek a' falon valami hiradó czédulát olvasnak. Én is elolvastam, de csak a' titulusát, melly e' volt: *A' szerentsétlen kézművesekhez, tengeri emberekhez, fabrikásokhoz, 's egyebekhez, a' kik Londonban, Westminsterben, Southwarkban, 's a' körül-lévő vidékeken laknak, és ma, a' meghatározott özsze-gyülekezésnek helyén, úgy mint Spa-Fielden (a' fenyítő házhoz közel-lévő pusz-tamezőn) megjelenni akarnak.* — Mint-hogy az utzán járó emberek ezt a' meghívást oly nagy megvetéssel szemlélték, hogy ezer között alig találtatott egy, a' ki csak meg is olvasta volna, tehát annyival erősebben tsudálkoztam, midőn ma azt láttam, hogy az újságok úgy rágódnak rajta, mint valami nevezetes történeten. Tudniillik arra intik ezen újságok a' népet, hogy csak legyen tsendes türedelemmel, mert azok az inségek, a' mellyek rajta feksüznek, nem olyanok, hogy hirtelen elbárittathatának; sok idő kívántatik arra, hogy a' bődögabb napok vissza téríthődhessenek. Ez az inségek úgy hangzik, mint ha már éppen a'

támadás' örvényének széle mellett állanánk; erre nézve, miőt szemmel látott tanú, úgy leírok mindent, mint magam láttam. —

„A' gyűlés valami 15 ezer emberekből állhatott. Sok jó ruhás emberek, tudván azt bizonyosan, hogy a' katonaság nem fogja magát a' dologba elegyíteni, újságlátásnak kívánásából megjelentek a' sokaság közt, miuthogy úgy gondolkoztak, hogy ha oly dolgokra találna a' nép vetemedni, hogy katonáknak kellene megbabolására elő állani, tehát nékiek még ekkor is elég idejek leszen az eltávozásra. Minden útzákon, mellyeken ezen mező felé lehet menni, lehetett embert látni eleget, de katonát, még tsak politziai katonát sem, égygyet is. Egy *Fiaker* (béres hintó) déli égy orátájban meg-érkezett valami három pár orátorokkal, 's egy kortsma előtt megállapodván, ezek egy kevéssé, kétségkívül az oratori tűznek a' *Bachus* tűze mellett való felmelengetésére, béültek oda. Valami fél óra múlva felállott az esmeretes *Hunt*, egy felettébb nyúghatatlan elméjű ember, a' *Fiaker*' menyezetre (a' hintó' tetejére), 's a' körülállóknak sokasága azonnal kinyilatkozta tapsolás és egyéb lármázás által a' maga megalégedését. Még különösebb volt az, hogy az ő igazi *Anglus* patriótai gondolkodásának szemmel is látható jelentésére, a' feje felétt egy három színű nagy zászlót tartottak, a' mellyen valami irás volt, de a' mellyet én a' nagy távolság miatt' el nem olvashattam. Utánna még más három orátorok másztak-fel a' *Fiaker*' fedelire, 's

rendre minyjök intéztek egyégy beszédet a néphez. A tanátskozás harmadfél órákor végződött el, midőn az Orátorok a kórtsmába ismét bementek, 's annak jeleül, hogy ott benn vagynak, a három színű nagy zászlót az ablakból kifüggesztették, az emberek pedig lassanlassan elszéledvén, ma már ismét olyan tsendesség van, mind ennekelőtte volt. Az előrevaló vigyázásbéli készüléteket mindazáltal megtéetni, tsakugyan nem múlatta vala el a Londoni Magistrátus. Jó távolságra néhány kompánia politziái katonaság állott készen; a Lord Májor kívánságára a Király testőrző seregéből is néhány csoportok béjöttek vala a belső városba; 's a Tower nevű várnak (melyben a fegyveres, pénzverő, és a privilegiumos papirosokat 's egyéb betses dolgokat tartó házak találtak) kapui bezáratatván, mellette két Regimentek állottak fegyveresen.

Egy más, 's ennél még újabb tudósításban olvassuk, hogy a Hunt beszéde oly mérges kifejezéseket foglalt magában, hogy azokat mind kiadni, még a Londoni újságlevelek sem találták jónak. Az a nagy zászló, melyről azt mondja az előbbeni tudósító, hogy azt a Hunt feje felett tartották, a Fiakerhez volt kötözve. A rajta látszó színök ezek voltak: Zöld, Fejér, és Vörös, ilyen irásokkal: Kenyeret, az éhezőknek tartatásokra! — Igasságot, az elnyomóknak ösztetoretetésekre! — Itélet-tételt, a bűnösöknek meghüintetésekre! —

Ez az újabb tudósító abban sem egygyezik meg az előbbennivel, hogy Hunt 's a többek, a Fiaker fedelén állva végeztek volna el beszédjeiket, mert azt mondja: hogy eszébe vévén Hunt, hogy a tüzes deklamálás 's kezeinek mozgatása közben onnék könnyen lefűttenhetne, tehát leszállani jónak találta, 's társaival egygyütt a Merlin pintzeje nevű kórtsmának ablakába vonta be magát, 's itt végezték el beszédjeiket 's tanátskozásukat. — Megjegy-

zik, hogy a népnek az a buzgósága, hogy a Fiakert, melyben az Orátor Urak ültek, az útzakon maga huzta vissza felé, Hunt Urnak jótska számú aranyaiba került. — Mikor egy utzáu végig mentek a lármázók, valami vas rostélyt meglátván, annak rudjait ki akarták rángatni, hogy fegyver gyanánt eljenek azokkal, de szerentsérsé politziái 's egyéb katona strázsák érkezvén oda, nem engedték meg, hogy el kezdett munkájokat véghez vihessék.

A mi egyéberánt ezen garbontzáskodó népgyűléseknek veszedelmes vagy nem veszedelmes voltokat illeti, erről ilyen vélekedést olvasunk az előhozott levelek közül az elsőben: —

„A keresmény egy időtől fogva sok helyeken sikeresülni kezdett észrevehetőleg; a panaszolkodók is kevesednek; az a hideglelős indulatoskodás is, melly a háborus időkben fennállott kereskedésbéli kűtfejeknek a békesség helyreállása miatt történt kiapadássok által okoztatott vala, már nem uralkodik; az emberek az időhöz kezdik alkalmaztatni magokat, 's erre megtanítja őket a szükség. Az intó és tanító példáknek soksága megtanította az embereket a türelemre és arra, hogy ne oly könnyen engedjék magokat masok által felindíttatni. Az 1796-dik esztendőbéli Levelező Társaságok még oly eleven emlékezetekben vannak az Anglusoknak, hogy mindenek jobban esmériék az efféléknek veszedelmességét, hogy sem azokat elősegélteni iparkodnának. Olyan kétségbeesett emberek ugyan, kik mindeneiket elvesztvén tsak az ilyen zenebonáskodásokból remélhelnek valami nyereséget; mindenütt, 's kivált ezen nagy városban bőségge találtnak: de ezeket oly esmeretesekké tette már a közönséges nyomtató sajtó, hogy bajosan tsábitanak el többé valamelly betsületes embert. Egy, az emberesek legalatsonyabb seprejéből álló gyűlés, melynek öszszegyűjtői egy serkórtsmáros és egy eltsáppott írődeák, Begall és Preston, a kik,

mint halljuk ezt a *Spa - Fieldi* négyüfésnek is eszközlői valának, politikai tekintetben nehezen lehet veszedelmes, de szolgáltathat alkalmatosságot egyéb bűnös teledetekre: de a mellyek ellen fogantatásosabb lehet a Ministerekkel ellenkező részen lévő újságíróknak üres intéseiknél, az, ha a Polgármester *Wood*, és a Magistratus több tagjai olyan eszközöket fognak elő venni, a mellyek az ilyen garbontzás sokadozáznak a nevezett mezőn való összehgyűlékezését megakadályoztathatják. És a mi *Wood*-ot, a Polgármestert, magát illeti, úgy látszik, hogy őtet, a maga minden republikai gondolkodása mellett is, a népnek tolvajságból, tsalárdkodásból, s minden egyéb bűnhődésből élő része, nem kevésbé gyűlöli. A múlt szerdán éppen tanácsban ült, midőn egy levelet adtak a kezibe, mellyet ő félnyitván ott közönségesen azt olvasta-hélőlle, hogy minekelőtte kilentz napok eltelnének, egy golyóbis által a más világra fog küldtetetni. Végezvén *Wood* a level olvasását, tsak azt mondotta réá, hogy már ez a negyedik fenyegetőző level, mellyek mostanság érkeztek lözzá, de a mellyek őtet meg nem fogják változtatni. — úgy látszik, hogy ő a népnek törzsökös és vagyonosabb része által kedveltek leginkább! Hogy a Minister rész nem kedvelli, abból elég nyilvánosságosan ki lehet hozni, hogy mikor a napokban Polgármesteri beköszöntő vendégséget adott, nem jelent meg, a bevett szokással ellenkezőleg, sem a Ministerek sem a külső Követek közül tsak egy is, kivén az Amerikai Egyesült Státusok Követjét, pedig a hívogató level mindenikhez elküldetett; a mellyért, mint látszik, a Londoni vagyonos lakosoknak többsége, iparkodott néki a fogyatkozást kipótolni, az által, hogy mikor a vendégségbe való menetel, egy nagy nehéz czeremoniás hintóban tartotta volna, abból a lovakat kitögvén legalább fél orányira vonta azt a polgárság minden felől hallható hurrah kiál-

tozások között; az aszszonyu néppel telelévő ablakokból pedig fejer keszkenőknek tsóváltatásával köszöntetett mindenütt, a hol elment. A vendégség után ő maga e'képpen beszéllett arról, hogy a Ministerek még nem jelentek: — „Az én politikai princípiumaimugyan megváltozhatatlanok, hanem a múlt esztendei Polgármesteri foglalatosságaim közben elfelejtkeztem vala azokról, s egyedül tsak a tsupa részrehajolhatatlanságot hordoztam szemeim előtt; Te hát reménihettem azt, hogy az ő Felsege' Ministerei, ilyen magamviseletével meg fognak elégedni. Azonban úgy veszem ezembe, hogy sem az előbbeni sem ezen mostani alkalmatossággal nem adá a maga megjelenése által egygyik Minister is valamelly jelét annak, hogy részre nem hajló magamviseletét helybe hagyjá. Nekem, a nélkül hogy tudám, meg kellett őket bántanom; hanem én, polgártársaimnak azon indulatjára, melly szerént engemet ők újonnan Polgármesterré választottak, s a tsaknem közönséges helybehagyásnak kifejezetésére, s az ezen elédnél megjelent szemellyekre fordítván gondolataimat, mind ezek által sokkal nagyobbban megtiszteltetre s megvigasztalva, mint a Ministereknak jelen nem létek által megkedvetlenítetve, leuni érzem magam. Életemnek veszedelmeztesésével is folytatni fogom hivatalos kötelességeimnek leg szorosabb lelki esmértszerént való telyesítését.“

Azt hiszik erről a Polgármesterről, hogy *London* városa őtet az első választás alkalmatosságával, a maga egygyik képviselőjévé fogja választani a *Parlamentum*-ba.

A *Londoni Kurir*, s ebből a *Parisi Monitor* is, ilyen tikkelyt adtak ki: — „Úgy esett értesünkre, hogy a *Svédziai* volt Király Gróf *Gottorp*, a jövő hónapot határozta volna a maga fia' emberkori idejének (majorennissegének) kinyilatkoztatására, s erősítik, hogy őtet ezen czeremoniának alkalmatosságával arra is reá adták venni, hogy mondjon le a *Svédziai* koron-

náról. Ennek a' czélzásnak nem lehet felettebb szokatlannak nem látszani. Havan a' hunak jussa, úgy az apa ötlet attól meg nem foszthatja (nem iparkodhatik megfosztatásán); ha pedig nintsen jussa, mire való a' lemondás?"

A' *Times*ben hevesen irnak a' *Jesuita* szerzet ellen; említik' azt is, hogy *Lancasterben* *Preston* mellett *Stonyhurstban* nagy Collegiuma van ezen szerzetnek; 's *Irlandiában* *Castle - Brownban* pedig még nagyobb; 's erősítik, hogy a' *Protéstansok* nagy számmal kezdenének a' *Catholicusok*' religiógára térni, és hogy általjában nevezetesen a' belső grófságokban, nevezetes lépéseket tenne a' térítés' munkája.

Szent Ilona szigeteről újabb tudósítások érkeztek *Londonba*. Ezek *Sept. 30.* dikáig szollanak. *Bonaparte* nagy ellenkezésben él a' *Kormányozóval* *Hudson Lowével*. Semmi idegen nem bortsáttatik hozzá, 's minden idegennel való közösülésének útja egészen ketté szakasztatott. A' 20,000 font *Sterlingek*, mellyeket *Anglia* eddig a' *Bonaparte*' 's hozzátartozói számára adatt, 8000 fontokra szállittatván-le, ezért *Bonaparte* mérgiben arra határozta magát, hogy ezüst asztali készületeiről a' *Sasat*' 's egyéb *Császári* czimeket levakartasson, 's az ezüstöt eladassa, melly is mint hallatik 19,5000 font *Sterlingre* betsültetne; 's a' volna a' czélja, hogy legalább a' maga számára semmit ne vegyen-el az *Anglusok*tol. Hanem, mint hallik, a' *Kormányozó* tudtára adta annak, a' ki az ezüstöt meg akarja venni, hogy megveheti ugyan, hanem a' summát, mellyet érte adna ('s a' mellyet ezüst forint szerént valami 200,000 forintokra tehetni) az ő, és ne' a' *Bonapar-*

te' kezébe adja. — A' sziget körül négy *Fregátok* állanak vigyázaton; a' *Phaeton*, *Racoun*, *Pelargus*, és *Julie*.

S t i r i a.

János 6 Cs. Fő *Hertzege* 27-dikben estve, 's a' *Sicíttai Leopold* *Princz* a' maga élete kedves párjával *Mária Klementina* *Austriai* Cs. Fő *Hertzege* szszonyal, kik *Bétsét* ide hagyván *Nápoly* felé vették és folytájk újokat, 28-dikban estve, *Gractbe* érkeztek, a' hol 29-dikben a' tisztelt Fő *Hertzege*' társaságában a' *Johanneum* minden ritkaságainak megnézésétésével töltötték idejüket, 's az *institutum*' emlékezt et ő könyvébe is beírták betség neveiket.

H i r a d á s.

Az alábbirt, *Felsőges helybehagyással* közönségesen hírül adja a' maga pártfogóinak és barátjainak, hogy egy *Berlinben* az 1815-dik esztendő *Juniusának* 20-dik napján költ *Kabinéti* irásszerént, neki, az ő mesterségi szorgalmatosságának buzdítására, *Prussus Király* ő *Felsőge* a' maga különös kegyességéből és kegyelmességéből, egy megtiszteltetési polgári, arany, füles és pántlikás, pénzt (*medalliat*) küldött légyen. —

Továbbá azt is jelenti ugyan ő, hogy a' maga addig való lakását a' városban az úgynevezett *Tiefen Grabenből*, a' 166 számú házból, a' *Graben* mellett az úgynevezett *Schlossergaeszchenben* lévő, 635 számú háznak 2-dik emeletébe, által tette légyen, és magát mindeneknek, minden magyar ruházatok' készittetése által való legpontosabb és tsinosabb szolgálatjára, ajánlja.

Horváth György

Polgári Magyar Köntöstsínáló.

- Dec. 3-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 334 5/8 forintot,*
 — egy *Császári aranyért*, — fl. — kr. — Egy *Hollandus aranyért* — fl. — kr. adtak
Dec. 4-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 335 1/3 forintot,
 — egy *Császári aranyért* — fl. — kr. — Egy *Hollandus aranyért* — fl. — art.
Dec. 5-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 336 — forintot.
 — egy *Császári aranyért* — fl. — kr. — egy *Hollandus Aranyért* — fl. — art.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Ő Felsége méltóztatott Takta-Kenészi Drevenyák Ferencz Urat, Sz. István Rendje Vitézét, Tsász. Kir. Udvari Tanátsost, a' Szomolnoki kerületbeli Bánya-Inspector Alsó Magyar Országai Fő Kamarai Gróffá és az Alsó Magyar Országai Szabad Királyi Bánya-Városok állandós Commissariusává kegyelmesen kinevezni, melly rangjához képest Nov. 16-dikán Bétsben a' Tsász. Kir. közönséges Udvari Kamara előtt felesküdt.

Karloviaczról Nov. 16-dikán. A' mi Gymnasiumunk, mellyet Nagy Méltóságú Sztrati mirovics Istvány Ur Karlovitzi Görög nem egyesült Érsek, ó Excellenciája fundált, napról napra nevedik, és belső elintéztetésében mind inkább tökéletesedik. Az Iskolai újj esztendő Nov. 10. a' Görög Cathedralis Templomban tartatott Veni-Sanctevel kezdődött; a' midőn ó Excellenciája a' Lythurgiának végezetével az Oltártól kifordulván, a' számos Ifjúsághoz, Ráczy nyelven szívreható Beszédet tartott, és ezen szépen virágzó Iskolába gyült Ifjúságot a' Tudományokra és Erkölcökre buzgón serkentette. Ezen elkezdett Iskolai esztendő két tekintetben emlékeztetes. — Először, mivel a' ma Tudós, és derék Mineralogiája által méltán elhíresedett Wolny András Director Ur helyett, a' ki Septembérben a' Méltóságos Gróf Károlyi Familiának Beregh Vgyei Timó Fabrikájához Directornak ment, T. T. Rummy Károly Ur, eddig a' Nagy Méltóságú Gróf Festetics Georgikonában volt Gazdaságbeli Professor ide Directornak, és Első Professornak meg érkezett, 's mindgyárt Nov. 11-dikén a' nagy Auditoriumban Hivataljához az által kezdett, hogy Deák nyelven az Ifjúsághoz jeles beszédet tartott arról, melly szükséges legyen a' Tudomá-

nyokat a' jó erköltsel özsze kaptsolni; azután fel olvasta az Iskolai Törvényeket. A' Director Ur tanít, valamint az előtte való, Philosophiát Természeti historiát, Physikát, Mathesist, és Geographiát. — Másodszor figyelmetességre méltó az, hogy e' mostani eszt. ezen Gymnasiumba Magyar Országból is, kiváltképpen Báts Vármegyéből, és a' Bánságból sok Ifjak érkeztek, kiken a' nagy lelkű Érsek Ur az által kívánt könnyebhíteni, hogy a' szegényebbeket az itt lévő alumneumba felvéteti. — Általában mind a' város szép helyezettése, mind Lajosinak jósága sokat kedvez a' tanuló Ifjúságnak.

Polgárdiból, Novemb. 9-dikén. —

„A' Nagy Méltóságú Német Ujvári Gróf Batthyáni Imre Ur egy a' Fő Orvosok közül való; nem is gondolhatni hogy egy Gyógyító Hely, vagy Ferdő - Iláz, több gyógyításokkal ditsekedhetne, mint ezen Méltóság' Polgárdi Kastélyánál láthatni. Minden külömbség nélkül Zsidó, Czigány, Magyar, Német, Tót 's akarmi nyavalyás legyen, ingyen gyógyítatik, ingyen a' maga Patikájából ad kinek kinek Orvosságot, még pedig olly Serénységgel, és jó szívvel, hogy minden dolgát felre hagyja, ha betegek vannak (a' kik pedig minden nap' számosan odagyűlnek). Serényebben, szívesebben bánik velek, mint a' kik pénzért gyógyítanak. Ha a' maga Jobbágyai közzül valamelyiket meg-érti, hogy a' fél órányira fekvő Kastélyába, hozzá ki-nem mehet, tehát maga a' Jobbágyához bé megyen, és ott a' beteg ágyába meg vizsgálja a' nyavajját, és a' hoz meg kívántató Orvosságot el készitti és bé küldi. Magam is részese vagyok (igy szól a' tudósító) ezen drága jótéteményének, a' midőn bölts tudományja, és orvossága által, rendkívül való nagy betegségbe lévén, már kétszer

hozott vissza a' halál úttjáról, mellyért még a' hamvainak is örök tisztelettel és haláladással tartozom.

De nem csak Orvossággal, hanem gabona, pénz, 's más béli segedelemmel is gyámolította szűkölködő Felebarátját, a' külföldieket meg ajándékozva nagy vigasztalással eresztte el; a' Helységébe lakó szegényeket esztendői által, gabona és pénz fizetéssel tartya. A' Jobbágyainak, nem csak Úrok, hanem Attyok. Ez előtt egynehány esztendővel minden Jobbágyainak, a' kik pedig számosan vannak roppant 's nagy Helységébe, mind elengedte búza-dézmájokat. Most pedig, ezen nyomorúlt két esztendő-he, az az taval, és az idén, látván Jobbágyainak az rozsz termés miatt való szükségeket, a' kukoritza-dézmájokat mind elengedte 's nekik ajándékozta, a' mellyet ha pénzzé tennének, egy nagy Summa kerülné belőle. Vetni való búzával is segítette őket.

Jönnek ezen Méltósághoz a' nyavalyások seregestől, hogy sokszor a' Kastély körül van véve a' nyavalyások Kotsiaikkal, Fejér! Tolna, Veszprém, Szala, Somogy, Pest, Komárom és több távolabb fekvő Vármegyékből is. Zeng is a' levegőbe a' sok áldás-kivánás hangja szerte széjjel, mellyek csoportosan jutván az Legébe, sok ezer Áldások harmatját hintetik ezen Méltóság kegye Grófi Házára. Most hátor szűk idő vagyon, Mindazonáltal ezen Grófi Háznak, még is jó termése volt: Bor, Gabona, Széna, annyi, hogy leg-kissebb fogyatkozást nem láthatni.

Adjon a' Szent Ur Isten, a' mi Édes Magyar Hazánk Naggyai-közzül, a' felebaráti szeretetnek és jótéviségnek ezen különös Remekjéhez hasonló több Titusokat is, a' kik nem csak magokért; hanem más felebarátjaikért is kívánnyanak élni!

A n a c o n d a K i g y ó.

Végezte. Lásd! M. K. 34. Dar.)

Sokszor láttuk őtet, farkánál fogva

tsüngen a' fának legfelsőbb ágairól le, 's ilyenkor almelködésre méltó serénységgel, 's testbeli virgoutzágával ezer meg ezer hajlások közt tekergőzött kedve szerént a' fa' ágai körül, a' napnak ekkori legverőbb fényében. Olykor a' fáról le tsúszván, annak tőrsökét farkával körülfogta, 's azután egész teste hosszában elterjedt a' körül, a' földre. A' midőn ezeket az elragadó vitzkándozásait bámúlva szemlélnők, egyszer csak, nem tsekély megszeppenésünkre, fel suhan nagy hirteten a' fára; láttuk is nem soká ennek az okát. Egy kitsiny, róka formájú állat elmenvén azon fa' alatt, az ottfent leső kigyó véletlenül lerobant, 's mint egy legyet elnyelte azt. Azután száját, széles farka színi nyelvvel nyalogatván, le feküdt hosszában a' földre, 's farkát a' fa körül tekerte. Illyen fektibe, kedvünk szerént de retteges 's egyszer smind bámulás közt, eléggé szemléltetük őtet. Ez az állat oly héjjakkal volt fedve, mint a' krokodilus, a' mellyek közepén felfelé állottak; a' feje zöld színű, és annak közepin egy nagy fekete bélyeg; a' nyaka egy sárga húzással, mint valamely arany nyakkötővel körülvéve; nyaka' hátulján egy nagy fekete bélyeg; oldalai setétes olaj színűek voltak. Legfőképpen pedig a' hátán igen gyönyörűséges színek tündöklöttek; a' közepéről le felé, egy széles, fekete, a' szélin kerekedett és habzós lantz láttatott, e' körül pedig köröskörül egy más kitsinyebb testszínű lantz terült. Ezen kisebbik lantz' külső oldalát egy világos sárga vonás prémezte, melly ismét külömkülömbféléképpen kerekdelve, és tönötten, egymáshoz közel fekvő nagy kerekded 's hosszú, veres bélyegekkélt volt meghintezve. A' feje lapos, de felette széles; a' szemei pedig iszonyú nagyok, szélesek, és rettentők voltak. Illyen színeket játtzott a' mikor egészszentsegedesen feküdt; de a' mikor napfényben, körülbelől mozgott, akkor még ezerszer szebbnek láttzott: akkor a' színei

a' napfénynek különbözőkülömb rá való esésében, véghetetlenül változtak, 's imittamott selyemmateria ragyogásához hasonlítottak azok.

Ezen fektiben ötet puska alá vetők, 's minnyájan fejibe tzelozván, tüzet adtunk rá; de meglehet, hogy az elsütés-kor ő talán megmottzant, vagy hogy félelmünkben nem jól vetők tzelba: nem találtuk egygyükünk is, legalább meg nem sebesítettük. Elég a' hozzá, hogy ő lövésünket fel se vette. Melyre nézve mi összebeszelltünk, hogy ma többé nem bánjuk, hanem másnap' számosabban megjelenvén, meg fogjuk támadni.

A' *Ceyloniak* előtt, mint lattik, igen ismeretes állat ez, mellyet ok *Anacóná*-nak neveztek. Nagy kívánságot mutattak a' húsá' evéséhez, ha meg találók ölni, ezt pedig annyival is inkább reménylettek, hogy ez a kígyó nem egy könnyen hagyja oda az a' fát, mellyet egyszer tanyájául választ. Én ebédre megtartottam magamnál őket, melly után sok tsudát beszéltek az olyan kígyókról de én beszéléseket tsupamésének tartottam, hanem más nap' meggyőződtem ám tulajdon szemem látásából afelől, hogy nem sokat, sőt igen keveset állítottak azon állatokról.

A' Következett napon reggel száznál többet kimentünk ellenségünk ellen, 's azt még ugyan azon tanyáján találtuk; úgy láttott, hogy felette dühös és nagyon éhezik, valamint nem sokára az ő rettenetőségének próbáit is láttuk. Egy rendkívül való tigris, (mellyek a' szigeten sokan vannak) tsaknem akkora mint egy tinó, jött azon fa alá, mellyen az *Anacóna* fülélt. Azonnal rémítő zuhanást hallottunk, 's ime mint egy nyíl, o'ly sebesen, rohant le ő reá a' fárol a' kígyó, megragadta kevéssel lapotzkája alatt a' hátán, a' maga rettenetes szájjával, 's ember fejénél nagyobb darabot hátából kiszakasztván, el nyelte azt. A' szegény tigris ordított kinyyában, 's mi felénk futásnak eredett ellenségével egy-

gyütt; de ez nem meszsze engedte szaladni, mivel három vagy négy rétbet testével a' tigris teste körül tekerődzvén, azt o'ly keményen öszve urkolta, hogy azonnal lerogyott. Ezután a' hátát oda hagyván, maga testét annak feje körül gömböjítette, 's a' száját kitátván a' mennyire tsak lehetett, a' tigrisnek a' fejét megragadta, 's azt irtóztató módon öszsze mardosta, 's öszsze martzangolta. Erre a' tigris ismét felállott; mellynek a' kinyyait szóval kimondani lehetetlen.

Hánykódott ugyan ide 's tova; de híjába, a' kígyó el nem eresztette, mellynek nyílt torkában való rekegő ordítása irtóztató volt. Én azt javasoltam, hogy ebben a' szempillantásban löjünk rá, de a' jelenlévők ellene állottak, azt állítván, hogy ok jól tudják, milyen a' szokása ennek a' kígyónak, ha tudniillik békével hagyjuk eljárni a' dolgában, azután igen könnyű lesz en elejteni őtet; de ha most bántanók, úgy feldühösödne, hogy néhányan közzülünk életeket is könnyen elveszthetnék. Ennél fogva tehát várakoztunk, 's néhányan ugyan egész nap' ott helyben maradtunk. A' tigris kinyyai leirhatatlan iszonyúk, 's a' halála még szörnyűbb volt. Igen erős lévén sok dolgot adott a' kígyónak, noha ámbár ennek se' nem árthatott, se' el nem futhatott többé. Százszor is fel állott lábára, 's egy darabig futott, de mind annyiszor részint a' kígyó terhe alatt, részint annak reá tekergett teste miatt, lerogyott. Végtere, néhány órák mulva egészen elalélt, 's elerőtlenedett, 's mintegy halva f küdt; ekkor a' kígyó több ízben a' tigris körül gömbölyögvén, próbálta annak tsontjait öszsze zúzni; de nem boldogúlhatván benne, farkával a' nyakát körül vette, 's nagy nehezen a' tanyázó fája alá huztálta.

Oda érvén vele, megragadta még egyszer keményen a' hátánál fogva, a' fameté lábára állította, 's a' tigrist és a' fat testével több rétbet körülövedzvé, öszsze

szoritotta azokat néhányszor olly erősen, hogy az oldaltontjai a' tigrisnek, nagy ropogásokkal egymásután összszerőttek. Azután a' lábait vette elé, 's hasonló módon négy öt helyen eltördelte. Ez sok órákig tartott, és a' szegény tigris még életben lévén; vahányszor egy tontja ropogással eltört, mind annyiszor ordított, gyengén ugyan, de olly keservesen, hogy az embernek nem lehetett nem szánakozni rajta. Lábai után hozzáfogott a' kígyó a' feje' kaponyája' tördeléséhez, de ezen annyira elfáradott, hogy prédáját a' fa' tövénél fekvé hogván maga felment éjjeli helyére a' fára. Ekkor mi haza mentünk, 's én egész éjjel egyszememet se' húnnyhattam bé, olly nagyon tűzödött elmém; a' már egészszen összszerőntoltott de még is élő tigris' állapotján.

Más nap reggel ismét oda menvén látuk, hogy a' tigrisnek a' teste valamely veres, képtelen darabhoz hasonló volt, és fénylött mintha enyves volna, a' kígyó pedig len öszvegöngyölgetve, rajta feküdt, és azt a' maga nyálával bemázolgatta, hogy tsúszóssá, 's puhává tegye az elnyelésre. Ez is néhány órákig tartott. Minekutánna így elkészítette volna, tehát elébb annak a' fejét, azután egész testét be huzta torkába. Ez a' nyelés olly sokáig tartott, hogy a' midőn én ebédelni mentem, még tsak a' lapotkjáját nyeldeklette; míg egészszen le nyelte, egészszen bé estveledett.

Következett napon ismét kimentünk, pedig már most asszonyok 's gyermekek is voltak velünk; mivel jól tudták, hogy minekutánna már prédáját le toltá, többé nem kell félni tőle. 'S úgy is volt a' dolog; mivel a' kígyó annyira megterhelte vala a' gyomrát, hogy se' bennünket meg nem támadhatott, se' magát nem védelmezette. A' midőn hozzá közelítettünk, igyekezett a' fára felmászni, de nem mehetvén semmive, vastag dorogokkal ottan agyon verték. Én azután megmértem, 's találtam 35 lábnyomnyi és 4 hüvelyki hosszúnak. A' húsa fehér volt, mint a' borjuhús, 's azt

mondották, a' kik ettek belőlle, hogy sokkal jobb ízű, mint akármely más hus.

B e t s.

Ó Cs. K. Felsege a' riskástermesztésnek a' Banatusban való nagyobb előmozdítására nézve meghatározni méltoztatott, hogy annak igazgatására egy Director állittassek-fel, és hogy azok, a' kik ezen hivalt elnyerni kívánják, magokat a' jövő Aprilisig Budán az Országlöszéknél jelentsek, a' hol e' végre *Concursus* fog Májusban tartatni.

Meg-Jegyzések.

Azokra az igen szép örvendező, déák, Pásztori versekre nézve, mellyeket Fő Tisztelendő, *Szent Háromsági Szereday Mihály, Károly Fejérvári Kanonok* úr, Méltóságos Rudnai Sándor Püspök Ur ó Excellentiájának tiszteletére, a' Püspöki megyebéli Papságnak nevében készített, 's a' mellyeket a' maga Tisztelt olvasóinak a' Magyar Kurir is a' maga táskájában a' mult két postanapon le vitt, nem leszen szükségtelen megjegyezni —

1) ször, hogy az árkus utolsó levele' lapján ezen két sorok:

Sunt Stellae coelis, undis sunt sidera gemmae

Sidera nativas linquere nata plagas.
hat alámvalakinek homályosotkákknak lenni látszanak, azon ne egyebet értsen, hanem tsak ezt, hogy valamint a' tengerben született gyémántok (mellyek mint annyi vízi csillagok) nagy drágaságokra való nézt, született fölgyekről az egész világra szertesélyel el hordoztatnak, úgy Érdelynek kedves Püspökje is drága elmébéli, és szívbéli tulajdonságaira való nézt, nem maradhatt kedves születette földjén.

2) ször, hogy az ugyan azon levél-lapon találtató *Chronosticon*, sokaknak nagyon megtetzett azért, hogy minden hozzáadások, potló *partikulák* nélkül tsak oly szökből jött-ki szerentsésen az 1816. dik esztendő, mellyek a' dolognak vele-jéhez tartoznak.